

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZDRAVOTNĚ SOCIÁLNÍ FAKULTA

Mateřské centrum Máj – poskytované služby

Bakalářská práce

Jméno autora:	Moravcová Dita
Vedoucí práce:	Mgr. Hanáková Adéla
Rok:	2007

The maternity centre Máj – welfare services

In the theoretical part of this thesis there is explain the definition of the community and how it coheres with a maternity centre. Further there are also the notions as pregnancy, attachment between a mother and a child, period of crawler, pre-school aged children, maternity and parents leave elucidate.

In the next section of the theoretical part there is also describe, what the maternity centres are, what they usually do and what is their scope of employment.

In the last section of the teoretical part there is directly maternity centre Máj describe.

The practical part is specialized in the ascertainment of the services, which are offer by the maternity centre Máj, which of them are used by the clients of centre and also how are they content with that.

Form the results of the research ensue that the clients of the maternity centre Máj are satisfied with the welfare services. They also incline to the enlargement of the welfare services.

This thesis can be used as a basis of the enlargement of the welfare services in maternity centre Máj.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Mateřské centrum Máj – poskytované služby vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b) zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 20.8.2007

.....

Dita Moravcová

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych zde poděkovat M-centru pro mladou rodinu v Českých Budějovicích, tedy především vedoucí M-centra Ing. Evě Hejdukové za čas, který mi věnovala při zpracovávání informací a také maminkám, které věnovali čas a úsilí vyplňování dotazníků. Dále bych chtěla poděkovat své vedoucí práce Mgr. Adéle Hanákové za podnětné rady a připomínky, které vedly k výsledné podobě mé práce. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat svým rodičům za veškerou podporu a zázemí, které mi věnovali po dobu mého studia.

Obsah

Úvod.....	7
1 Současný stav.....	8
1.1 Komunita.....	8
1.2 Rodiny a děti.....	9
1.2.1 Těhotenství.....	9
1.2.2 Vztah matky a dítěte.....	10
1.2.3 Období batolete a předškolní věk.....	11
1.2.4 Mateřská a rodičovská dovolená.....	12
1.3 Mateřská centra.....	14
1.3.1 Co jsou mateřská centra.....	14
1.3.2 Historie mateřských center.....	15
1.3.3 Činnost mateřských center.....	15
1.4 M-centrum pro mladou rodinu (Mateřské centrum Máj).....	17
1.4.1 Vznik mateřského centra.....	17
1.4.2 Provoz mateřského centra.....	18
1.4.3 Mateřské centrum Máj – nabízené služby.....	19
1.4.4 Další služby poskytované MC Máj.....	20
1.4.5 Pracovní tým.....	22
2 Cíl práce a hypotézy.....	23
2.1 Cíl práce.....	23
2.2 Hypotézy.....	23
3 Metodika výzkumu.....	24
3.1 Technika dotazníku.....	24
3.2 Charakteristika výzkumného souboru.....	24
3.3 Technika nestandardizovaného rozhovoru.....	24
4 Výsledky výzkumu.....	25
4.1 Dotazník.....	25
4.1.1 Struktura členů mateřského centra Máj.....	25

4.1.2	<i>Využívané služby a spokojenost s nimi</i>	26
4.1.3	<i>Náměty k rozšíření mateřského centra Máj</i>	29
4.2	<i>Nestandardizovaný rozhovor</i>	32
5	Diskuze	35
5.1	<i>Návrh možného směru rozvoje mateřského centra Máj</i>	37
6	Závěr	39
7	Seznam literatury	40
8	Klíčová slova	44
9	Seznam příloh	45

Úvod

Téma této bakalářské práce – Mateřské centrum Máj – poskytované služby mě skutečně oslovilo až při zpracovávání různých informací o zařízeních tohoto typu. Do té doby jsem neměla prakticky žádné informace, jak tyto organizace fungují, jakou dělají službu společnosti. Přestože sama děti zatím nemám, dokáži si již nyní představit, jak je péče o ně časově náročná, a jak maminky s malými dětmi izoluje od ostatní společnosti.

Mateřská centra plní nezastupitelnou úlohu v tom smyslu, že tyto ženy mají místo, kde se mohou setkávat s dalšími maminkami, poradit se o výchově a péči o své děti a mimo jiné zde mohou také relaxovat, např. navštěvováním večerních kurzů určených pouze pro ně, jako jsou např. různé druhy cvičení.

Mateřská centra také pomáhají ženám udržovat jejich profesní orientaci a posilují jejich sebevědomí. I mateřské centru Máj se stará v tomto smyslu o své členy. Po značném úsilí se jim např. podařilo prosadit projekt, který zahrnuje různé kurzy pomáhající rodičům na rodičovské dovolené s plnohodnotným návratem na pracovní trh.

Všechny informace a údaje, které jsem během své práce nasbírala mi umožnily nahlédnout do oblasti, jejíž součástí se mohu stát během několika let i já sama a také již nyní mohu pomoci nasměrovat maminky s malými dětmi ze svého okolí, které se cítí izolované od společnosti, a o zařízeních jako jsou mateřská centra se zatím nedozvěděly.

1 Současný stav

Tématem této práce je mateřské centrum Máj, neboli M-centrum pro mladou rodinu. Než se dostanu k samotnému tématu mateřského centra, je třeba vyjasnit několik pojmů, které s tímto souvisí.

1.1 Komunita

Komunita je definována z několika pohledů. Některé definice preferují komplexní pohled - Mattessich, Money, Roy definují komunitu takto: Lidé, kteří žijí v geograficky definované oblasti a mezi nimiž existují vzájemné sociální vazby (ve smyslu příbuzenství, přátelství a známosti v geografické oblasti a také ve smyslu účasti na aktivitách komunity a některých formách ekonomické směny, např. kupování zboží a služeb, práce pro místní zaměstnavatele apod.) a kteří jsou citově vázáni k sobě navzájem a k místu kde žijí.

Jiná definice z téže práce: Komunita je vymezena hranicemi (mohou být geografické, politické, ekonomické nebo sociální), postavena na pilířích (sdílené hodnoty, společné kulturní dědictví, společné zájmy, společné problémy) a má strukturu (tj. formální a neformální organizace a sociální uskupení, skrze něž obyvatelé vykonávají určité funkce).

Jiné tamtéž uvedené definice zdůrazňují tvárnost komunity a schopnost ji vytvářet: Komunita je jakékoliv vnímání společného dobra, které může být mezi občany vytvořeno. Komunita je podle této definice něco, čeho se dá dosáhnout úsilím občanů, ne něco daného např. geografickými podmínkami. Komunita není statická, mění se výsledkem zkušeností nebo cíleným úsilím. Může se dokonce měnit na základě problémů, kterými jsou občané osloveni. **(17)**

Pro Centrum pro mladou rodinu, kterého se tato práce týká, my přijde vhodná definice: Komunita je místo, kde člověk může získávat emocionální podporu, ocenění a praktickou pomoc v každodenním životě. **(8)**

1.2 Rodiny a děti

Rodiny s dětmi jsou vlastně cílovou skupinou mateřského centra. Rodiče (většinou na rodičovské dovolené) a jejich děti (většinou jsou to děti od 1 do 4 let, ale i starší) docházejí do centra, kde mohou trávit svůj volný čas, povídat si o tématech, která mají společné a také se účastnit různých kurzů, a přednášek. Děti mohou navazovat sociální kontakty se svými vrstevníky a rovněž se účastnit různých kroužků.

1.2.1 Těhotenství

Jednou z cílových skupin, pro níž jsou obvykle určeny služby mateřských center, jsou také těhotné ženy.

Těhotenství je období, ve kterém se z oplodněného vajíčka uhnížděného v matčině děloze vyvíjí nejprve embryo a potom plod. Děloha nově se vyvíjejícího jedince chrání a vytváří mu příznivé podmínky k růstu. Těhotenství začíná početím a končí narozením dítěte. Donošené těhotenství trvá přibližně devět měsíců (39 až 40 týdnů) a je rozděleno do tří stejných časových období – trimestrů.

V těhotenství dochází v organismu k nesmírným změnám. První známky těhotenství bývají subjektivní. K těmto příznakům patří amenorea, nevolnost a zvracení, časté močení citlivost prsů, ospalost, únava a první pohyby plodu. Projevují se však individuálně, a jediná žena může každé své těhotenství pociťovat jinak. Všechny známky těhotenství jsou vyvolány hormonálními změnami. Tři až čtyři týdny po početí lze těhotenství zjistit vyšetřením ultrazvukem.

Pro zabezpečení dobrého stavu matky i plodu je zapotřebí, aby se jim ihned po zjištění těhotenství dostalo prenatalní péče. To obvykle představuje pravidelné návštěvy u lékaře, gynekologa nebo porodní asistentky, na nichž se podrobně sleduje vývoj těhotenství; nabízejí rovněž příležitost konzultace probíhajících fyziologických a psychických změn. Důležitou součástí prenatalní péče je vhodná strava a fyzické cvičení. Většina žen se v době těhotenství může věnovat, a také věnuje, všem svým obvyklým činnostem, včetně pohlavního styku. (7)

2.2.3 Vztah matky a dítěte

Mateřské chování vůči malému dítěti má celou řadu prvků, které nejsou naučeny, nemohou být produkovány uváženě, jsou spontánní, a tedy víceméně nezávislé na našem rozhodování. Navíc se ukázalo, že toto mateřské chování je takřka dokonale přiměřeno chování dítěte, že reakce jednoho vyvolává patřičnou odezvu druhého, takže to připomíná jakousi dokonalou choreografii. A do třetice se ukázalo, že těmito formami chování vůči malému dítěti nejsou vybaveny jen matky či ženy jakožto reprezentantky „životodárného“ pohlaví, ale také muži, ba dokonce děti, a to děvčata, ale i chlapci ve středním školním věku, čili přibližně od 8-9 let výše.

Interakce matky s dítětem bývá takřka dokonalá. To můžeme pozorovat tam, kde matka je na „přijetí“ dítěte vnitřně připravena, kde je dobře vybavena mateřskými instinkty a mateřskými postoji. (Ty ostatně nejsou jen věcí těhotenství i porodu, byť byl veden jakýmkoliv důmyslnými technikami, ale vytvářejí se celým předchozím životem). Jestliže však matka takto disponována není a svému dítěti dobře „nerozumí“, synchronizace akcí a reakcí nefunguje, vzniká napětí a zmatek – jeden ani druhý si vzájemného vztahu „neužijí“ a nedaří se výchova.

Specifický citový vztah dítěte k mateřské osobě se rozvíjí v plné síle kolem 7. – 8. měsíce života. V této době dítě protestuje, když si ho matka nevšimne, když je někde nechá a jde pryč, domáhá se její přítomnosti, bojí se cizích lidí, výrazně začíná dávat přednost někomu z těch „svých“ před těmi ostatními. To je současně i doba, kdy jeho kognitivní, čili intelektové schopnosti ve vývoji postoupily už natolik, že je právě schopno rozlišovat známé a neznámé, přičemž to známé je bezpečné a to neznámé je nebezpečné. Že tento citový vztah vytváří základ pro vztah dítěte k širšímu sociálnímu okolí a že tu jde o životní princip důvěry či nedůvěry v druhé lidi, jak jej má na mysli velký americký psycholog Erik Ericson je zřejmé. **(15)**

2.2.2 Období batolete a předškolní věk

Období batolete

Batolecí věk zahrnuje dobu od 1 do 3 let života dítěte. Je obdobím, kdy dochází k výraznému rozvoji dětské osobnosti. Dítě tohoto věku se stává samostatnějším, aktivním subjektem. Charakteristickým znakem této fáze je osamostatňování a uvolňování z různých vazeb, spojené s expanzí do širšího světa. Je to období, tzv. první emancipace, která je podmínkou dalšího vývoje. V této době postupně uvolňují vazby, které měly v předchozím vývoji svůj význam (např. specifická vazba s matkou), ale nyní by byly překážkou v dalším vývoji.

Separace z vázanosti na matku je nezbytným předpokladem pronikání do sociálního světa a s tím souvisejícího socializačního rozvoje. Osamostatňování na sociální úrovni a navazování nových vztahů je podmíněno dosažením určitých kompetencí, které dítěti umožňují zvládnout komunikaci, základní normy chování a diferencovat různé sociální role, včetně své vlastní.

Lidé, s nimiž se batole setkává jsou ve vztahu k němu téměř vždy v nějak nadřazené roli. Dítě je ze svého hlediska rozlišuje jako blízké, známé a zcela cizí, muže a ženy, atd. Specifickou roli mají vrstevníci, kteří nejsou dítěti nijak nadřazení, a s nimiž bývá srovnáváno. Slouží mu jako určitý referenční model, který nějakým způsobem kvalifikuje jeho chování a projevy.

Dítě samo získává ve svém sociálním prostředí různé role. Sociální role, které dítě získá, vyjadřují zároveň jeho hodnocení, ale i očekávání a požadavky jiných lidí. Tím je vývoj každého dítěte do určité míry sociálně predeterminován. Různé role, např. roli chlapce či dívky, zdravého či nemocného, krásného či nevzhledného, prvorozeného či nejmladšího, lze definovat jako komplex očekávaného chování, v němž je zdůrazněn význam určitých kompetencí, zatímco jiné schopnosti nejsou v této souvislosti považovány za důležité. Takové očekávání bude určité projevy dítěte stimulovat, jiné potlačovat. (24)

Předškolní věk

Předškolní období trvá od 3 do přibližně 6 let. Konec této fáze není určen jen fyzickým věkem, ale především sociálně, nástupem do školy. Ten s věkem dítěte sice souvisí, ale může oscilovat v rozmezí jednoho, eventuelně i více let.

Charakteristickým znakem tohoto věku je postupné uvolňování vázanosti na rodinu a rozvoj aktivity, která už není tak samoúčelná, umožňuje např. dítěti aby se uplatnilo a prosadilo ve vrstevnické skupině. K uvolnění této závislosti přispívá osvojení běžných norem chování, znalost obsahu rolí a přijatelná úroveň komunikace.

Na druhé straně je dětské myšlení stále ještě prelogické a egocentrické, vázané na subjektivní dojem a aktuální situační kontext. Překonání této bariéry je jedním z významných úkolů předškolního období a předpokladem k nástupu do školy, který je důležitým vývojovým mezníkem. V předškolním věku se dítě učí také žádoucím vzorcům chování, které mají obecný charakter, tj. nejsou součástí jen některé role. V této oblasti jde především o rozvoj prosociálního chování, které lze charakterizovat jako pozitivní, respektující ostatní. Jeho rozvoj je spojen s dosažením určité úrovně empatie, se schopností ovládání agresivity a vlastních aktuálních potřeb.

V předškolním věku se uvolňuje vázanost na rodinu a postupně i vázanost na dospělé. Během batolického věku si dítě zpravidla potvrdí jistotu rodinných vazeb natolik, že je schopné navazovat kontakty i s lidmi mimo rodinu, především s vrstevníky. Při výběru kamaráda převažuje důraz na shodu v oblasti potřeb a zájmů. Ve vrstevnické skupině dochází k postupné diferenciaci rolí. Dítě se zde učí soupeřit i spolupracovat. (24)

2.2.4. Mateřská a rodičovská dovolená

Hlavní cílovou skupinou, pro níž jsou služby mateřských center určeny jsou ženy na mateřské dovolené a ženy popř. muži na rodičovské dovolené. Považují tedy za důležité vysvětlit následující pojmy.

Mateřská dovolená

V souvislosti s porodem a péčí o narozené dítě přísluší zaměstnankyni mateřská dovolená po dobu 28 týdnů; porodila-li zároveň 2 nebo více dětí, přísluší jí mateřská dovolená po dobu 37 týdnů. Mateřskou dovolenou zaměstnankyně nastupuje zpravidla od počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu, nejdříve však od počátku osmého týdne před tímto dnem. Vyčerpá-li zaměstnankyně z mateřské dovolené před porodem méně než 6 týdnů, protože porod nastal dříve, než určil lékař, přísluší mateřská dovolená ode dne jejího nástupu až do uplynutí doby stanovené v odstavci 1. Vyčerpá-li však zaměstnankyně z mateřské dovolené před porodem méně než 6 týdnů z jiného důvodu, poskytne se jí mateřská dovolená ode dne porodu jen do uplynutí 22 týdnů, popřípadě 31 týdnů, jde-li o zaměstnankyni, která porodila zároveň 2 nebo více dětí. Jestliže se dítě narodilo mrtvé, přísluší zaměstnankyni mateřská dovolená po dobu 14 týdnů. Mateřská dovolená v souvislosti s porodem nesmí být nikdy kratší než 14 týdnů a nemůže v žádném případě skončit ani být přerušena (§ 198 odst. 2) před uplynutím 6 týdnů ode dne porodu. **(16)**

Rodičovská dovolená

K prohloubení péče o dítě je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnankyni a zaměstnanci na jejich žádost rodičovskou dovolenou. Rodičovská dovolená se poskytuje matce dítěte po skončení mateřské dovolené a otci od narození dítěte, a to v rozsahu, o jaký o ni požádají, ne však déle než do doby, kdy dítě dosáhne věku tří let.

Rodičovská dovolená nemusí být čerpána vcelku. Tzn., že pokud zaměstnanec/zaměstnankyně nastoupí v jednu roce dítěte zpět do práce, může až do jeho tří let věku kdykoliv požádat o poskytnutí rodičovské dovolené. Zaměstnankyně, která se vrací po rodičovské dovolené zpět do práce, stejně jako zaměstnanec, který se po skončení rodičovské dovolené v rozsahu doby rodičovské dovolené zaměstnankyně vrací zpět do práce, musí být zařazen na druh práce dohodnutý v pracovní smlouvě. **(25)**

Rodičovská dovolená zaměstnance-otce v rozsahu rodičovské dovolené matky se pro účely dovolené na zotavenou posuzuje jako doba zameškaná. Po dobu čerpání rodičovské dovolené v rozsahu rodičovské dovolené matky nepřisluší

zaměstnankyni/zaměstnanci náhrady mzdy; nýbrž nárok na dávku státní sociální podpory - rodičovský příspěvek dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Za situace, kdy oba rodiče současně čerpají rodičovskou dovolenou, hmotné zabezpečení nebo dávky přísluší pouze jednomu z nich. **(20)**

Rodičovský příspěvek

Rodičovský příspěvek náleží ve výši odpovídající 40 % průměrné měsíční mzdy v nepodnikatelské sféře, od 1. ledna 2007 je to 7582 Kč měsíčně.

Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, jestliže po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje o dítě do 4 let věku nebo do 7 let, je-li dítě dlouhodobě zdravotně postižené. Podmínkou je, že dítě mladší 3 let nenavštěvuje jesle nebo jiné zařízení pro děti předškolního věku déle než 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci. Dítě, které dovršilo 3 roky věku, může pravidelně navštěvovat mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení v rozsahu nepřevyšujícím 4 hodiny denně. Příjmy rodiče nejsou sledovány. Rodič může při nároku na výplatu rodičovského příspěvku zlepšovat sociální situaci rodiny výdělečnou činností, ale musí v této době zajistit péči o dítě jinou zletilou osobou. **(23)**

1.3 Mateřská centra

1.3.1 Co jsou mateřská centra

Mateřská centra zřizují zpravidla matky na mateřské dovolené, které se zároveň podílejí na jejich samosprávě a zajišťují programy. Mateřská centra umožňují matkám s malými dětmi vyjít z izolace, kam se celodenní péči o dítě dostávají. Jsou založena na principu rodinné svépomoci a vzájemné služby, poskytují společenství, solidaritu a otevřenost všem generacím. **(4)**

1.3.2 Historie mateřských center

Nejdříve to byla jen myšlenka, která vznikla z dlouholetých studií a zkušeností v práci s rodiči. Potom se z ní stal v roce 1988 koncept, vypracovaný sociálními pracovníci v Bavorsku. Během tří let zaznamenal velký úspěch a rozšířil se po celém Německu a posléze projekt překročil hranice své země. Podobná centra fungují v Rakousku, Švýcarsku, Holandsku, Belgii, Francii, Itálii a USA. **(14)**

Myšlenku mateřských center přinesla do České Republiky v roce 1991 socioložka a žurnalistka Alena Wágnerová. S činností mateřských center se seznámila v Německu, kde žila od roku 1969, a kde se rovněž zapojila do činnosti několika organizací. Z její iniciativy a za podpory její kamarádky Marie Novákové žijící v České republice, a rovněž za podpory Angeliky Blickhauser, která byla v té době členkou rady žen nadace Heinricha Bolla v Německu, proběhl v roce 1991 první seminář.

V dubnu roku 1992 vzniklo za finanční podpory této nadace první mateřské centrum Klubíčko v Praze. **(14)**

2.3.3 Činnosti mateřských center

Činnost mateřských center je velmi pestrá, přesto se dají vyzorovat společné znaky:

- všechna mateřská centra nabízejí kroužky pro děti
- všechna mateřská centra vzdělávají svoje návštěvnice formou přednášek a seminářů
- většina mateřských center neomezuje svoji činnost pouze na pravidelné termíny v týdnu, ale pořádá pro svoje členy víkendové akce – např. Mikulášské zábavy, karnevaly...

Pestrost programu vyplývá ze zájmu návštěvnic a schopností dobrovolných pracovníků ho realizovat. **(22)**

Nejběžnější služby mateřských center:

Pro děti

Cvičení pro děti

Cílem cvičení je nauka základních znalostí a dovedností dítěte, psychický a fyzický rozvoj, koordinace pohybu dítěte a práce s tělem a mimikou a hra v kolektivu.

(10)

Výtvarné činnosti

Jsou spojeny s hrou a rozvíjením jemné motoriky. Kromě malování se mají děti možnost zdokonalit ve střihání lepení a práci s nejrůznějšími výtvarnými materiály. Není nutné, aby dítě umělo malovat vše co vidí, důležité je, aby mělo nadšení a dostatek fantazie. **(6)**

Zpívání a tancování

Děti se už od raného věku učí svůj jazyk nasloucháním, ale i formou písni a říkadel. Při kroužku zpívání a tanců se učí nové taneční kreace, písňe a říkanky, při nichž děti vyváří vlastní skupinky a spolupracují. **(5)**

Volná herna

Volná herna je jádrem činnosti každého MC. Je to doba, kdy se v prostorách MC setkávají děti i dospělí k volné zábavě, hraní a povídání. V herně je možné se s dětmi aktivně zapojit, nebo si jen individuálně pohrát. Vše záleží na iniciativě rodičů i dětí. Dětem i rodičům jsou k dispozici hračky, dětské knížky, cvičební pomůcky a knihovnička pro maminky. **(19)**

Pro rodiče

Jazykové kurzy

Jazykové znalosti jsou v současné velmi ceněnou devizou na trhu práce - o tom už dnes nikdo nepochybuje. Pro rodiče s malými dětmi je ale občas velmi obtížné navštěvovat kurzy nebo finančně nedostupné hradit si soukromé lekce. **(21)**

Proto mateřská centra zařazují častěji tuto službu do své nabídky poskytovaných služeb a zároveň se snaží, aby ceny kurzů nepřesáhly možnosti zájemců.

Počítačové kurzy

V počítačových kurzech se většinou maminky naučí základní obsluhu počítače, tedy základní znalosti obsluhy počítače, základní ovládání programů – spuštění, zavření, uložení a otevření dokumentu, práce se soubory a složkami – vysvětlení základních pojmů, vytváření složek, přemísťování, kopírování, mazání a přejmenování souborů a složek, druhy souborů, koš, práce s disketou a CD, základní nastavení prostředí MS Windows – úprava pracovní plochy a hlavní nástrojové lišty, nastavení obrazovky a klávesnice.

1.4. M-centrum pro mladou rodinu (nazývané také mateřské centrum Máj)

1.4.1 Vznik mateřského centra

V roce 1997 bylo založeno občanské sdružení s názvem M-centrum pro mladou rodinu. Mladé rodiny se ale na sídlišti Máj scházely již dříve, asi od roku 1995. nejdříve to bylo pouze několik maminek, které pořádali menší společenské akce. Jejich činnost však přerostla možnosti bytu a zároveň se jim naskytla možnost založení mateřského centra. To se tedy v roce 1997 stalo a díky podpoře magistrátu města a České Budějovice a ostatních sponzorů funguje M-centrum pro mladou rodinu dodnes a od doby svého založení udělalo velký krok kupředu.

Předmětem činnosti občanského sdružení M-CENTRUM PRO MLADOU RODINU (dále jen „MC“) je provozování mateřského centra, tedy neziskového zařízení, které slouží pro vzájemné setkávání rodin s dětmi. (12)

Cílem sdružení je především posilovat prvořadou a nezastupitelnou úlohu rodiny a rodičovské výchovy, získávat a předávat odborné poznatky o výchově, zdraví a psychologii rodinného života, umožnit rodičům vzájemně se společensky i neformálně stýkat, vzdělávat se a využít vlastních schopností či znalostí, obohatit děti o nové kamarády, vztahy a zkušenosti v prostředí vzájemné důvěry.

Základní myšlenkou mateřského centra je nabídnout ženám na mateřské dovolené možnost společenského kontaktu a možnost i během mateřské dovolené uplatnit a rozvíjet své schopnosti. Činnost centra však není zaměřena pouze na rodiče s malými dětmi, ale je určena i pro ostatní veřejnost - pořádají se zde akce oživující sídlištní život jako karnevaly, cvičení, besedy, soutěže, burzy, zájmové kroužky atd.

Provoz MC je z převážné části závislý na dobrovolnické práci, kdy každý může nabídnout své přednosti. Členem mateřského centra se můžete stát po zaplacení členského příspěvku 300 Kč/ kalendářní rok, pokud budete souhlasit se stanovami MC. Člen MC má slevu na vstupném 50% a může se časem stát vedoucím programu, případně i členem vedení. Aktivní členové, kteří se podílejí na dobrovolnické činnosti, mají i další výhody, například možnost uspořádat narozeniny pro své dítě v prostorách MC, obdržet volné vstupné pro vlastní děti na akce, které pomáhají pořádat, získat slevy na vstupném pro kroužky, mohou využít přednostního přístupu ke vstupenkám apod. (12)

2.4.2 Provoz mateřského centra

Pravidelný provoz se podle týdenního plánu (viz. příloha 1) dělí na dopolední (od 9 do 12 hodin, je určen pro rodiče s dětmi 0-4 roky) , odpolední (pro děti starší 4 let ve formě kroužků, na které je nutné dítě předem přihlásit) a večerní (pro dospělé). Dopolední programy jsou v ceně vstupného a začínají v 10 hodin. Vedou je dvě až tři dobrovolnice z řad maminek, kteří se pravidelně střídají. (11)

Kromě pravidelných kroužků a programů pořádá Mateřské centrum přednášky, akce vycházející z ročních období a lidových tradic (Martinská slavnost, Velikonoční či Vánoční den, Den dětí). O víkendech MC pořádá kurzy patchworku či výtvarného tvoření, Fit soboty, karnevaly, mikulášské besídky, burzy a další akce mimo pravidelný program, které lze najít v programu na daný měsíc v Mateřském centru Máj nebo na jeho webových stránkách.

Vstupné do mateřského centra je 40 Kč na dopolední a 40 Kč na večerní programy. V případě, že jde o členy MC, je vstupné 20 Kč. Odpolední kroužky jsou placeny formou kurzovného. Členský příspěvek činí 300 Kč ročně. **(25)**

2.4.3 Mateřské centrum Máj - nabízené služby

Služby, které poskytuje Mateřské centrum Máj, jsou určeny nejen pro aktivní členy tohoto občanského sdružení, ale i pro širokou veřejnost. Veškeré nabízené aktivity se konají přímo v prostorách centra.

Dopolední činnost

- Cvičení pro rodiče a děti
- Výtvarné tvoření pro rodiče a děti
- Konzultace s doulou
- Kurz masáže kojenců
- Volná herna
- Zpívání pro rodiče a děti

Odpolední činnost

- Výtvarné tvoření pro děti
- Hudební školička
- Cvičení pro rodiče a děti
- Veselé pískání na flétnu pro děti
- Výtvarná dílna

- Aerobic pro děti
- Orientální tance pro dívky

Večerní program

- Aerobic
- Tai-ji
- Jóga v denním životě
- Fit tanec

2.4.4 Další služby poskytované MC Máj

V srpnu 2006 podalo MC Máj projekt s názvem „Usnadnění návratu na trh práce ženám a mužům na rodičovské dovolené a po jejím ukončení“. Tento projekt byl schválen a jeho realizace byla započata v lednu 2007. Díky tomuto projektu může mateřské centrum poskytovat následující služby:

Počítačové kurzy

Počítačové kurzy jsou určeny pro maminky a tatínky na mateřské dovolené, kteří si absolvováním kurzu zajistí zvýšení svého kreditu na pracovním trhu. Jedná se o tříměsíční kurzy, jejichž jednotlivé akce probíhají vždy jednou týdně a trvají tři hodiny.

Kurzy jsou zakončeny složením závěrečného testu, po jehož úspěšném absolvování dostanou účastníci kurzu certifikát, jehož platnost je uznána ministerstvem školství. Zkušení lektori předávají účastníkům kurzu základy gramotnosti – absolventky se orientují např. v programu MS Office, naučili se používat internet a jeho služby.

Současně s tříměsíčním kurzem byl odstartován i kurz pololetní, který probíhá každé pondělí odpoledne. Ten je samozřejmě obsáhlejší. Navštěvuje ho opět 12 žen na rodičovské dovolené a je také certifikovaný.

Následně bude M-centrum tříměsíční kurzy pořádat ještě dva – od září do prosince 2007 a od ledna do března 2008. Půlroční kurz bude ještě jeden a to od září 2007 do března 2008.

Všichni realizátoři projektu, díky němuž mohou ženy na rodičovské dovolené tyto kurzy zdarma absolvovat, jsou velice potěšeni značným zájmem maminek – pro tuto chvíli jsou již všechny počítačové kurzy až do roku 2008 beznadějně obsazené.

(13)

Realizační tým však do své nabídky zařadil ještě jeden typ kurzu, do kterého se maminky a tatínkové mohou stále hlásit. Jedná se o:

Kurz komunikačních dovedností

Zde se účastníci kurzu dozví něco o tom, jak postupovat při návratu do zaměstnání. Zjistí, že to není jednoduchý proces – na začátku stojí vždy otázky – "Co chci dělat?, Jaké jsou mé životní priority?, Jaké mám schopnosti, silné a slabé stránky?" atp. – a na tyto a mnohé další otázky se pokoušejí v průběhu kurzu samy sobě odpovědět.

V kurzu, který již proběhl se ve skupině postupně vytvořila velice vřelá, otevřená atmosféra. Maminky bez zábran sdělovaly své názory, pocity a zkušenosti. Došlo také na praktické věci – lektorka učila, jak správně napsat životopis, průvodní (motivační) dopis, jak jednat s potencionálním zaměstnavatelem při prvním pohovoru, ženy "nahlédly" i do zákoníku práce atd.

Současně se dozvěděly něco málo o asertivních technikách, o tvorbě image, o základech společenského chování..... Témat bylo skutečně mnoho a všechny účastnice si kromě užitečných informací na závěr odnesly i Osvědčení o absolvování kurzu.

Kurzy komunikační dovedností se odehrávají v deseti tříhodinových lekcích, každé úterý od 13:00 do 16:00. První skupina již své vzdělávání ukončila, druhý běh začal 3.4. 2007.

V plánu jsou ještě dva kurzy – opět od září do prosince 2007 a od ledna do března 2008. **(13)**

Poradenské centrum

M-centrum pro mladou rodinu v Českých Budějovicích otevřelo 1. března 2007 nově zřízené poradenské centrum. Účelem centra je pomoci klientům s návratem na pracovní trh. Každý projde nezávazným osobním pohovorem, při němž si ujasní své plány a možnosti, odpoví si na otázky "Co mohu nabídnout?", "O jaké zaměstnání bych měl/a zájem?" atd. Poradce poskytne klientovi informace o aktuální nabídce volných pracovních míst, o možnostech rekvalifikací a dalšího vzdělávání. K dispozici je zde PC s internetem, každý si bude moci pod vedením poradce napsat životopis, motivační dopis atp.

Poradce s klientem probere jednotlivé kroky, které povedou k oslovení potencionálního zaměstnavatele a bude pravidelně oslovovat vhodné zaměstnavatele a informovat je o potřebnosti zaměstnávat osoby na atypické pracovní úvazky. Pokud se podaří úspěšně vyjednat u konkrétního zaměstnavatele možnost zaměstnání na částečný či jinak upravený úvazek, jsou kontaktováni klienti, kteří o takový typ úvazku projeví zájem. **(18)**

2.4.5 Pracovní tým

Mateřské centrum Máj má celkem pět stálých zaměstnanců. Jsou to:

Předsedkyně: Ing. Eva Hejduková (od prosince 2006 zároveň manažer projektu)

Koordinátorka: Lenka Vondráčková

Provozní asistentka: Veronika Hampejsová

Manažer poradenství: Mgr. Markéta Drdová

Účetní projektu: Monika Kypťová **(9)**

Dále se na činnosti mateřského centra Máj podílí řada lektorů, kteří vedou jednotlivé kroužky a také dobrovolníci, kteří pomáhají při různých akcích, nebo když je potřeba.

2. Cíl Práce a hypotézy

2.1 Cíl práce

Cílem práce je zmapovat rozsah služeb poskytovaných Mateřským centrem Máj a spokojenost uživatelů s těmito službami a na základě toho navrhnout další možné směry rozvoje tohoto centra.

2.2. Hypotézy

V souvislosti s výše formulovaným cílem byly stanoveny dvě hypotézy.

Hypotéza 1:

Klienti mateřského centra Máj jsou s poskytovanými službami spokojeni.

Hypotéza 1 bude považována za potvrzenou, jestliže více než polovina aktivit, kterých se respondenti účastní bude hodnocena kladně.

Hypotéza 2:

Klienti mateřského centra Máj jsou nakloněni dalšímu rozšiřování služeb.

Hypotéza 2 bude považována za potvrzenou, jestliže více než polovina dotazovaných uvede, že má zájem o rozšiřování služeb poskytovaných mateřským centrem Máj.

3. Metodika výzkumu

Pro tuto práci byl použit kvantitativní typ výzkumu, a to metoda dotazování, technika dotazníku (viz příloha 2) a také kvalitativní typ výzkumu, konkrétně technika nestandardizovaného rozhovoru (viz příloha 3).

3.1 Technika dotazníku

Dotazník je nejpoužívanější prostředek ke sběru informací. Je v podstatě standardizovaným souborem otázek, jež jsou předem připraveny na určitém formuláři.

Celý scénář dotazníku a formulace jednotlivých otázek ovlivňuje dotazovaného určitým směrem, vytváří určité klima, které se promítá i do jednotlivých odpovědí.

Dotazník byl určen pro klienty mateřského centra Máj a byl koncipován do dvou částí. V první části byly otázky identifikační (pohlaví, počet dětí a pracovní stav), v druhé části měli respondenti uvést, jaké služby mateřského centra využívají, ohodnotit spokojenost s nimi a popřípadě napsat, jaké jiné služby by ještě přivítali.

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkum byl proveden v rozmezí měsíců června až srpna 2007 v mateřském centru Máj. Výzkumný soubor byl tvořen klienty mateřského centra Máj a rovněž vedoucím zaměstnancem centra. Mezi klienty bylo rozdáno 80 dotazníků. Zpět se vrátilo 35 dotazníků, které bylo mohly být použity pro výzkum (tzn. návratnost byla 44 %).

3.3 Technika nestandardizovaného rozhovoru

Nestandardizovaný rozhovor nemá stanovenou přesnou formulaci otázek ani jejich závazné pořadí.

Nestandardizovaný rozhovor byl proveden se zástupkyní vedoucí mateřského centra Máj Lenkou Vondráčkovou, které byly kladeny otázky týkající se chodu mateřského centra, služeb, které poskytuje a plánů do budoucnosti.

4. Výsledky výzkumu

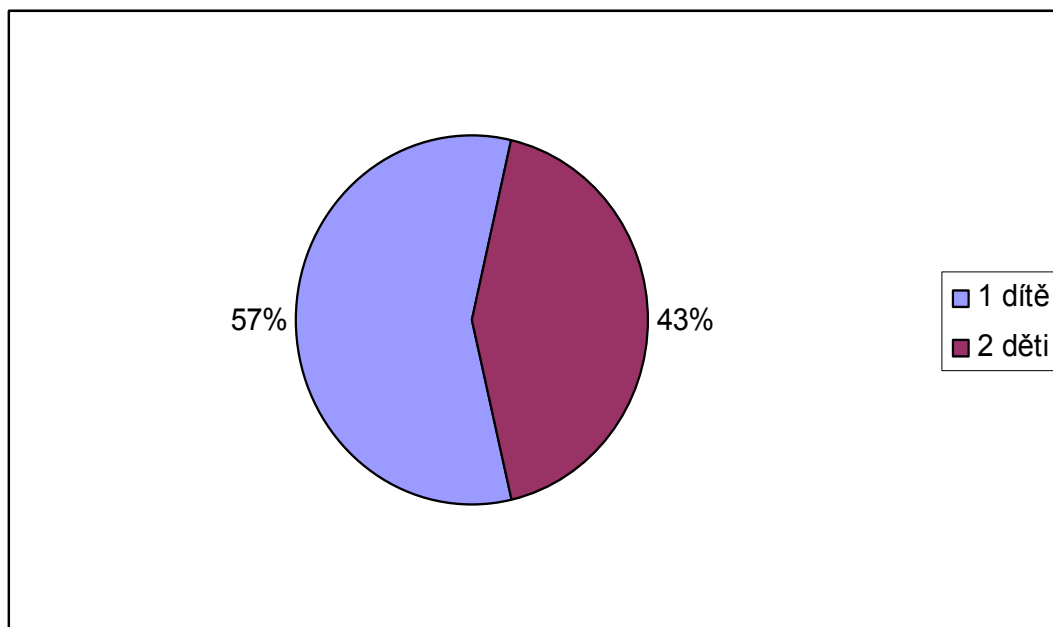
4.1 Dotazník

4.1.1 Struktura členů mateřského centra Máj

100% respondentů, tedy 35 členů mateřského centra Máj, kteří odpovídali na otázky v dotazníku bylo ženského pohlaví.

Nadpoloviční většina dotazovaných (přesněji 20 respondentů, což odpovídá 57 % výzkumného souboru) sdílí svou domácnost s jedním dítětem. Zbylých 15 respondentů tj. 43% všech dotazovaných bydlí ve společné domácnosti s dvěma dětmi. Nikdo z respondentů neuvedl, že by měl více než dvě děti.

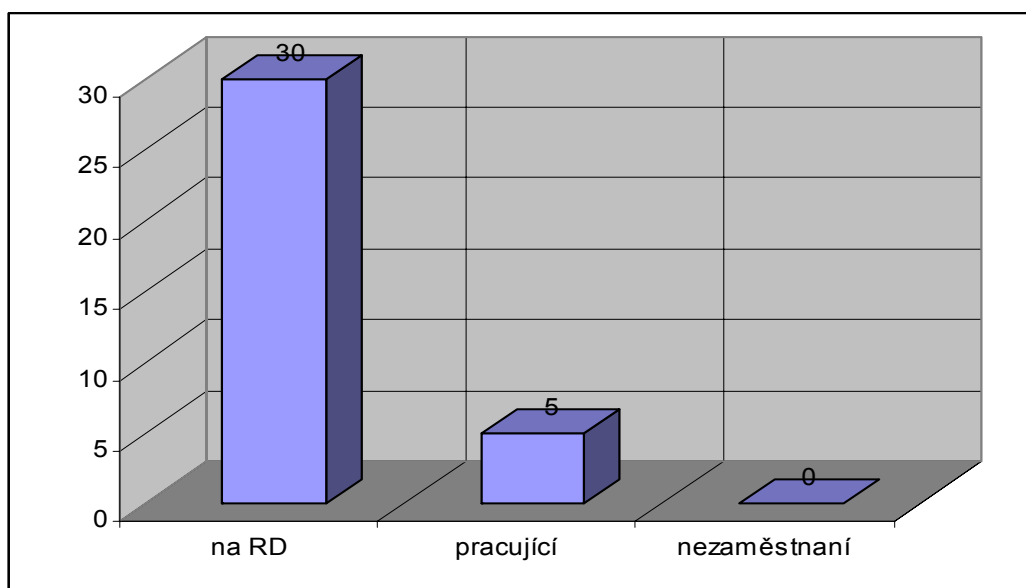
Graf 1: Počet dětí

Zdroj: vlastní výzkum

Z výzkumu dále vyplynulo, že 30 respondentů je v současné době na mateřské dovolené a pouze pět z nich je v pracovním poměru. Nikdo z dotazovaných neuvedl, že by byl nezaměstnaný.

Graf 2: Pracovní poměr

Zdroj: vlastní výzkum

4.1.2 Využívané služby a spokojenost s nimi

Částečným cílem práce bylo zmapovat rozsah služeb poskytovaných Mateřským centrem Máj a spokojenost uživatelů s těmito službami. Respondenti tedy měli vypsát služby, kterých využívají a následně je ohodnotit na číselné škále od pěti do jedné, přičemž číslo pět znamená velmi spokojen a číslo 1 je hodnocením pro nespokojenost.

V následující tabulce jsou uvedeny všechny služby, které respondenti, jichž bylo celkem 35, uvedli ve svých dotaznících a zároveň je zde uvedena průměrná hodnota vypočítaná ze všech hodnocení dané služby.

Tabulka 1: Využívané služby a spokojenost respondentů s nimi

Služba	Počet respondentů, kteří službu uvedli	Průměrná spokojenost se službou (5=velmi spokojen, 1=nespokojen)
Volná herna	11	4,6
Výtvarná činnost (dopolední)	8	5
Zpívání	6	4,8
Výtvarná činnost (odpolední)	9	4,6
Cvičení (dopolední)	10	4,9
Cvičení (odpolední)	2	5
Hudební školička	5	5
Jóga	3	3,7
Počítačový kurz	3	5
Aerobic pro děti	3	5
Fit tanec	2	5
Příležitostné akce (víkendové akce)	5	5
Dopolední program	5	4,2

Zdroj: vlastní výzkum

Dále se v dotaznících objevovaly následující služby: Tai-ji, Kurz komunikačních dovedností, Aerobic pro maminky, Zpívání maminek, Kroužky, Pokec. Všechny tyto služby se objevily v dotaznících pouze jedenkrát a byly ohodnoceny největším počtem bodů, tedy číslem 5, což značí nejvyšší spokojenost.

Respondenti tedy měli uvést všechny služby, kterých využívají. Z výzkumu vyplynulo, že dotazovaní nejčastěji navštěvují tři služby, což odpovídalo jedenáct respondentů. Dvě služby využívá osm uživatelů a pouze o jednoho méně tedy sedm

respondentů využívá službu jednu. Čtyři služby využívá pět dotazovaných. Dva respondenti uvedli ve své odpovědi osm využívaných služeb. U dvou dotazníků nebyla napsána žádná využívaná služba, přestože některé jiné otázky byly zodpovězeny. Přehledněji je toto shrnuto v následující tabulce.

Tabulka 2: Souvislost mezi počtem služeb a počtem uživatelů

Počet služeb využívaných jedním uživatelem	Počet respondentů, kteří právě tento počet využívaných služeb uvedli.
8 služeb	2
4 služby	5
3 služby	11
2 služby	8
1 služba	7
0 služeb	2

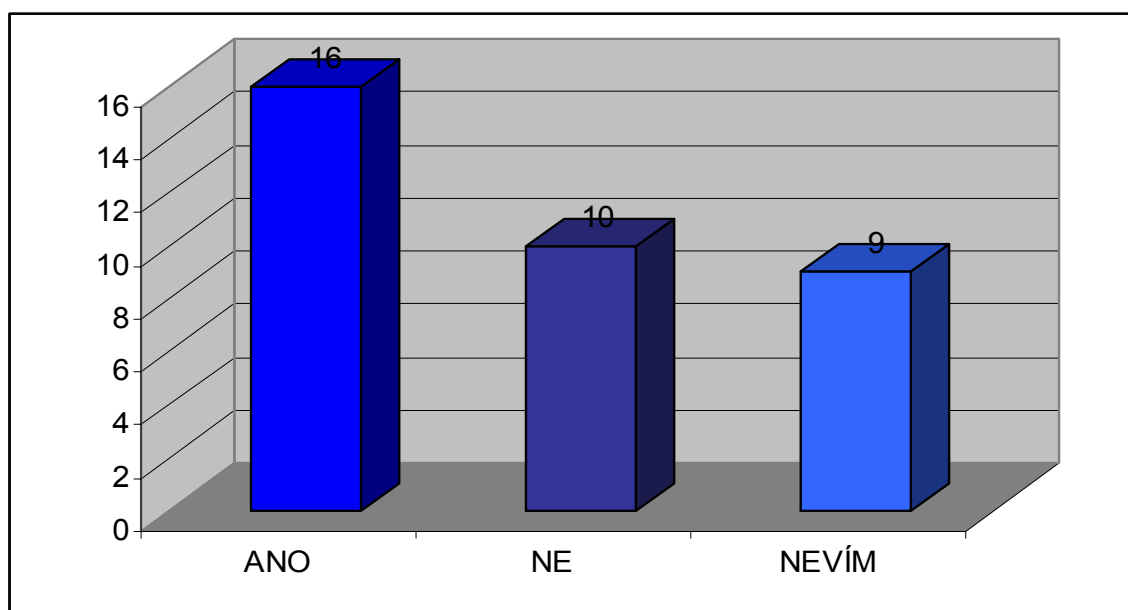
Zdroj: vlastní výzkum

Respondenti dostali také možnost se vyjádřit, pokud u předchozí otázky některou ze služeb ohodnotili záporně, z jakého důvodu to bylo. Přestože 3 dotazovaní ohodnotili některou ze služeb číslem jedna (tzn. nespokojenost), nikdo z nich neuvedl důvod, proč je se službou nespokojený. Další tři respondenti ohodnotili některou ze služeb číslem čtyři, což značí velmi mírnou nespokojenost. Pouze jeden dotazovaný uvedl, jaký má tato mírná nespokojenost důvod. Konkrétně to bylo u služby zpívání (dopoledne). Jako důvod své nespokojenosti respondent uvedl: „V poslední době chodí na zpívání velmi malé děti, a tudíž se jim musel přizpůsobit program, a dceru (3.5 let) již zpívání nebaví tolik, jako v minulosti.“

4.1.3 Náměty k rozšíření mateřského centra Máj

Součástí výzkumu bylo také zjistit, zda by respondenti uvítali rozšíření mateřského centra Máj o další služby. Z 35 respondentů jich 16 uvedlo, že by měli zájem o rozšíření programu centra, 9 jich uvedlo, že o toto zájem nemá a 10 respondentů neví. Zajímavé je, že jeden z respondentů, který neuvedl žádnou využívanou službu dále napsal, že má zájem o rozšíření nabídky poskytovaných služeb.

Graf 3: Zájem respondentů o rozšíření služeb

Zdroj: vlastní výzkum

Pokud respondenti uvedli, že mají zájem o rozšíření služeb, měli také napsat, které ze služeb dosud neposkytovaných mateřským centrem Máj by si ještě přáli

v rámci mateřského centra zavést. V tabulce jsou vypsány služby, které respondenti uváděli a také počet dotazovaných, kteří toto uvedli (viz. tabulka 3 na této straně)

Po vyhodnocení dotazníku z tohoto ještě vyplynulo, že o rozšíření služeb mateřského centra Máj mají zájem především respondenti, kteří uvedli ve svých dotaznících 3 služby. Jednalo se celkem o osm respondentů. Ostatní respondenti, kteří uvedli jiný počet využívaných služeb v takové míře zájem o rozšíření mateřského centra neměli. Podrobnější informace jsou uvedeny v tabulce 4 na straně 31.

Tabulka 3: Návrhy služeb uvedené klienty mateřského centra Máj

Služba	Počet respondentů
Dramatický kroužek	2
Hlídaní dětí	4
Taneční kroužek	2
Více zájmových činností a akcí, např. přednášky o bezpečnosti	1
Víkendové kroužky	1
Spontánní hra s možností navštívit o víkendu	1
Konzultace o výchově dětí	1
Laktační poradna	1
Manželská poradna	1
Dětský psycholog	1
Pravidelný víkendový program	1
Kroužek vysloveně pro chlapce	1
Víkendové akce pro celé rodiny	1
Škola pro modelky	1

Zdroj: vlastní výzkum

Tabulka 4: Souvislost mezi počtem užívaných služeb a zájmem o jejich rozšíření

Počet využívaných služeb	Počet respondentů majících zájem o rozšíření služeb
8 služeb	1
4 služby	2
3 služby	8
2 služby	2
1 služba	2
0 služeb	1

Zdroj: vlastní výzkum

4.2. Nestandardizovaný rozhovor

Rozhovor byl proveden se zástupkyní vedoucí mateřského centra Máj Lenkou Vondráčkovou.

1) Kolik maminek navštěvuje průměrně během týdne mateřské centrum Máj?

Záleží na tom, jaký je den, které kroužky zrovna probíhají. V pondělí je volný den na hraní, to chodí okolo 15 maminek. V úterý a ve středu chodí na kroužky s dětmi okolo 25 maminek, ve čtvrtek to bývá o něco slabší to dochází zhruba 10 maminek a v pátek také tak, protože se spousta rodin chystá na víkend z města. Když to sečteme, dojdeme zhruba k číslu osmdesát, ale některé maminky chodí samozřejmě několikrát týdně.

Tato čísla jsou ale opravdu pouze orientační, návštěvnost záleží na mnoha okolnostech, jako např. počasí a také na tom, zda zrovna neprobíhají nějaké akce, jako např. den dětí, potom je návštěvnost vyšší.

2) Jak staré děti dochází do mateřského centra?

Dalo by se říci, že od 0 až po školáky, ale nejčastěji to bývají děti zhruba od 1 roku do 4 let, dokud jsou s nimi maminky na mateřské dovolené. Ale chodí k nám samozřejmě i miminka, např. pokud má maminka jedno dítě už tříleté a druhé miminko, přivede obě. A stejně tak je to i u těch starších.

3) Které služby jsou podle vás nejnavštěvovanější a které nejméně navštěvované?

Myslím si, že nejvíce navštěvované jsou kroužky cvičení a zpívání, protože sem chodí menší děti a maminky se nemusejí příliš zapojovat. Mohou se na tu chvíli posadit, dát si kávu a přečíst časopis. Cvičitelka mezitím cvičí s dětmi.

Na druhou stranu méně navštěvované jsou kroužky kreslení. Je to hlavně proto, že tyto kroužky nejsou příliš vhodné pro nejmenší děti. Děti zde nejen malují, ale i stříhají a lepí, což vyžaduje již určitou zručnost. Navíc se zde maminky musí více zapojovat a s dětmi spolupracovat.

Potom je ještě rozdíl mezi pondělním a pátečním volným dnem na hraní. Mezitím co v pondělí je návštěvnost celkem velká, v pátek je o poznání menší. Je to dáno tím, že se rodiče s dětmi v pátek většinou chystají na víkend ven z města.

4) Jaké plány máte do budoucnost? Chystáte se nabídnout svým klientům nějaké nové služby?

Od září budeme otevírat nový kroužek a to angličtinu písničkou. Potom ještě uvažujeme, že bychom mohli zavést dramatický kroužek a také tanec dětí s maminkami.

To vše ale záleží na tom, jaký bude zájem maminek. Například dramatický kroužek už jsme jednou zkoušeli, ale přihlásil se na něj velmi malý počet zájemců.

5) Přichází často maminky sami s nějakými novými nápady, co by se mohlo změnit?

Maminky sami s nápady nijak často nechodí. Dalo by se říct, že je více maminek konzumentek, než těch aktivních. Pokud má někdo nápad, většinou to bývají maminky členky a ty svoje nápady prezentují na členských schůzích. Dokonce nás napadlo umístit do centra knihu přání a stížností, ale za poměrně dlouhou dobu do ní byla napsána pouze jedna stížnost jinak velký zájem nevzbudila.

6) Myslíte si, že jsou prostory centra pro současné potřeby centra dostačující?

Při běžném programu centra jsou prostory dostačující. Myslím tím běžné kroužky, které jsou pravidelně každý týden. Maximální kapacita jednoho kroužku je totiž okolo dvaceti dětí, protože většinou ho vede pouze jeden lektor.

Při zvláštních příležitostech jako je například den dětí, karnevaly nebo mikulášská většinou předem prodáváme lístky, protože zde by zájem převyšoval kapacitu prostor, ale ty jsou pouze několikrát do roka.

Jinak můžu říci, že mateřské centrum Máj je jedno z největších v jižních Čechách. Srovnatelné je pouze v Písku a Táboře. Asi před dvěma lety jsme málem o tyto prostory přišli, protože se objevil další zájemce o využívání těchto prostor. Vše se ale vyřešilo a budovu máme stále k dispozici.

7) Během shromažďování informací o mateřských centrech jsem se dozvěděla, že by tyto mohly v budoucnu plnit úlohu mateřských školek. Co si o tom myslíte?

Nemyslím si, že by to bylo možné. V mateřském centru je totiž s dítětem pořád rodič. Pokud má dítě z něčeho obavu, nebo třeba potřebuje s něčím pomoci ví, že jeho rodič je pořád zde a může se na něj obrátit. To ho ale nepřipraví na pozdější vstup do školy, kde se musí rozhodovat samo a spolehnout se pouze samo na sebe.

5. Diskuze

Cílem práce bylo zmapovat rozsah služeb poskytovaných Mateřským centrem Máj a spokojenost uživatelů s těmito službami a na základě toho navrhnout další možné směry rozvoje tohoto centra. Rozsah služeb, tedy všechny služby, které mateřské centrum Máj poskytuje byly popsány v teoretické části.

Spokojenost klientů s těmito službami byla zkoumána prostřednictvím dotazníků, ve kterých měli uvést, jakých služeb využívají a na číselné škále ohodnotit, jak jsou s těmito službami spokojeni. Mezi klienty bylo rozdáno osmdesát dotazníků z toho vyplněno jich bylo 35. Návratnost tedy znamenala 42%. Z těchto dotazníků vyplynuly následující údaje: Všichni respondenti byli ženského pohlaví, což znamená, že do mateřského centra docházejí pouze maminky. Předpokládám tedy, že pokud se některých kroužků účastní také tatínci, bývají spíše v doprovodu maminek a to spíše při různých zvláštních příležitostech.

Dále z výzkumu vyplynulo, že dvacet respondentů žije ve společné domácnosti pouze s jedním dítětem, zbylých patnáct s dvěmi dětmi. Žádný z respondentů neuvedl, že by měl více dětí. Myslím si, že v tomto směru se dali podobné výsledky očekávat, neboť v současné době je maximální počet dvou dětí celoevropským trendem. Pokud toto uvedu na příkladu:

V roce 2000 měla Evropa (od Islandu po evropské Rusko) úhrnnou plodnost pouze 1,37, což znamená, že průměrná Evropanka přivedla na svět 1,37 dětí. Ve stejném roce zaznamenalo 17 evropských národů absolutní populační pokles, tj. počet úmrtí převýšil počet porodů. Během dvou desetiletí budou všechny evropské národy v téže situaci. Některé oblasti Španělska (Katalánsko a Baskicko), Itálie (Řím, Benátky, Toskánsko) a Německa (Sasko) už mají úhrnnou porodnost pod úrovní 1,0. V České republice to v roce 2003 bylo 1,18. **(3)**

Na základě výzkumu bylo dále zjištěno, že drtivá většina respondentů je na rodičovské dovolené a pouze pět jich pracuje. I toto byl předpokládaný výsledek vzhledem k charakteru organizace.

Dále byly otázky položené klientům mateřského centra Máj orientovány na služby, které poskytuje. Respondenti vypisovali služby, které využívají a u každé z nich uváděli, jak jsou s touto službou spokojeni.

Nejčastěji byla uváděna volná herna, neboli volný den na hraní, kterou uvedlo 11 respondentů a dále také kroužek cvičení, kterého využívá 10 respondentů. Otázka na nejvíce využívanou službu byla také položena zástupkyni vedoucí mateřského centra Máj Lence Vondráčkové při řízeném rozhovoru, který byl další výzkumnou metodou. V tomto rozhovoru Lenka Vondráčková uvedla, že nejvíce navštěvovanou službou je podle ní kroužek cvičení a zpívání, ale i volná herna.

Nejméně navštěvovanou službou je podle ní výtvarný kroužek, ale respondenti v dotaznících tuto službu uvedli celkem osmkrát, což ho řadí mezi poměrně často navštěvované. Nejméně navštěvované jsou podle respondentů Tai-ji, Kurz komunikačních dovedností, Aerobic pro maminky, Zpívání maminek, Kroužky, Pokec.

To je ale dáno velkou specifikací některých služeb nebo prostě tím, že tyto služby v pravém slova smyslu vůbec neexistují jako např. výše uvedený pokec. Tím měl pravděpodobně respondent na mysli, že si může přijít do mateřského centra popovídat s ostatními klienty. To ale není služba, kterou by mateřské centrum poskytovalo.

Návštěvnost ostatních služeb byla celkem vyrovnaná a to v rozmezí od tří do pěti uživatelů.

Dále respondenti hodnotili spokojenost těmito službami. Většina služeb byla hodnocena číslem pět, což značí maximální spokojenost. Horší průměrné číslo vyšlo u služeb volná herna, zpívání, výtvarná činnost, cvičení a dopolední program. Toto číslo se ale pohybovalo okolo čísla 4.5, což stále značí celkem vysokou míru spokojenosti.

Pouze jedna ze služeb, a to jóga získala na rozdíl od ostatních pouze číslo 3.7, což už značí vyšší míru nespokojenosti. Respondenti, kteří uvedli s některou ze služeb nespokojenost, měli prostor vyjádřit, z jakého důvodu jsou s touto nespokojeni. Této příležitosti využil pouze jeden dotazovaný. Konkrétní maminka nebyla spokojena, protože její dcera navštěvuje kroužek zpívání, který byl během času přizpůsoben spíše menším dětem. Dle mého názoru je ale pozitivní, že se lektorka snaží přizpůsobit program věkové skupině, která je zde nejvíce zastoupena. Mateřské centrum Máj má

pestrou nabídku služeb, ze které by si tato maminka mohla vybrat kroužek, který by se její dceři líbil více.

Vzhledem k tomu, že většina služeb byla ohodnocena nejvyšším možným počtem bodů tj. pět je zřejmé, že většina klientů mateřského centra Máj je s poskytovanými službami spokojena.

Respondenti byly také vyzvány, aby se vyjádřili k tomu, zda mají zájem o rozšíření služeb poskytovaných mateřským centrem Máj. Šestnáct z nich se vyjádřilo souhlasně a deset záporně. Zbylých devět respondentů uvedlo odpověď nevím, z čehož lze usuzovat, že nejsou klienty mateřského centra dlouho, nebo nepovažují za důležité se touto otázkou zabývat. Jak uvedla v rozhovoru Lenka Vondráčková, maminky sami s nápady nijak často nechodí. Většina z nich je spíše konzumentek, než aktivních maminek. Myslím si, že právě z tohoto důvodu byla poměrně častá odpověď „nevím“.

Z tohoto zjištění vyplývá, že většina respondentů, kteří uvedli jasnou odpověď ano nebo ne, jich většina je nakloněna dalšímu rozšiřování služeb. Tito respondenti také uváděli, jaké služby by ještě uvítali. Nejčastější odpovědí bylo hlídání dětí, dramatický kroužek a tancování pro děti. Z rozhovoru s Lenkou Vondráčkovou vyplynulo, že by v blízké budoucnosti opravdu mělo dojít k rozšíření některých služeb, a to o dramatický kroužek a angličtinu písničkou. Vše ale závisí na zájmu ze strany klientů mateřského centra.

5.1. Návrh možného směru rozvoje mateřského centra Máj

Z výzkumu vyplynulo, že nejvíce respondentů by uvítalo rozšíření mateřského centra Máj o službu hlídání dětí. Myslím si, že pokud by mateřské centrum takové velikosti jako je mateřské centrum Máj tuto službu opravdu zavedlo, přestali by matky dávat své děti do školek a raději by je svěřovali do péče mateřského centra, které sami dobře znají a mají ho tedy „prověřené“. Potom by ovšem také přestalo platit to, co uvedla v rozhovoru Lenka Vondráčková. Podle ní nemohou mateřská centra plnit funkce školek z toho důvodu, že je zde s dítětem neustále rodič a dítě se neosamostatní. Nemyslím si ale, že by toto byl pro mateřské centrum Máj dobrý směr rozvoje, protože by najednou mohlo začít plnit podobnou úlohu jako velkokapacitní školka (týdně

centrum navštíví v průměru osmdesát maminek) a tím by se smazaly základní principy mateřského centra. O zavedení této služby by šlo uvažovat za okolností, kdy by byla pojata v mnohem menším měřítku. Např. hlídání dětí po dobu účasti maminky na některým z kurzů nabízených mateřským centrem Máj.

Z historie mateřského centra Máj jsem se dozvěděla, že za svou desetiletou dobu fungování se od občasných schůzek několika rodin rozvinulo v centrum, do kterého týdně dochází několik desítek maminek na pravidelný program. K tomu se ještě pořádají mimořádné víkendové akce. Tento obrovský pokrok se ale mohl stát pouze za velké snahy rodičů, především maminek, které poskytli svůj čas a dokázali spojit síly. Jak vyplynulo z rozhovoru s Lenkou Vondráčkovou, je bohužel málo maminek aktivních a většina maminek konzumentek. Je proto potřeba namotivovat maminky konzumentky k vyšší účasti na chodu centra. Například jim čas od času zadat vyplnit dotazníky, podobné těm, které vyplňovali pro tuto práci. Dotazníky, ve kterých budou moci anonymně vyjádřit svůj názor, které služby by uvítaly a se kterými jsou nespokojeny. Po zpracování těchto dotazníků vždy vzejde několik služeb, které se častěji opakují. Pokud je v možnostech vedení mateřského centra tuto službu zrealizovat, mohla by se uvést do zkušebního provozu. A pokud by se ujala, byla by do týdenního plánu zařazena natrvalo. V tomto směru by se dalo uvažovat o rozšíření mateřského centra Máj o další služby a to takové, které si maminky sami navrhnou. Ve věci organizace nemá podle mého názoru smysl vymýšlet nové směry, protože na krátké historii centra je evidentní, že právě díky organizaci je mateřské centrum Máj na tak vysoké úrovni.

6. Závěr

Cílem práce bylo zmapovat rozsah služeb poskytovaných Mateřským centrem Máj a spokojenost uživatelů s těmito službami a na základě toho navrhnout další možné směry rozvoje tohoto centra.

K dosažení cílu práce bylo využito metody dotazníku s klienty mateřského centra Máj a také metody řízeného rozhovoru se zástupkyní vedoucí mateřského centra Lenkou Vondráčkovou. Na základě odpovědí klientů centra vyplývá, že většina z nich je se službami poskytovanými mateřským centrem Máj spokojena. Z odpovědí respondentů dále vyplývá, že jsou nakloněni rozšiřování služeb. Zároveň také uvedli, jaké služby by to měly být.

Všechny posuzované služby byly hodnoceny kladně, nejčastěji 5 body. Na základě toho je možné konstatovat, že hypotéza 1: Klienti mateřského centra Máj jsou s poskytovanými službami spokojeni, byla potvrzena.

Šestnáct klientů mateřského centra Máj uvedlo, že by přivítali rozšíření služeb. Na základě toho je možné konstatovat, že hypotéza 2: Klienti mateřského centra Máj jsou nakloněni dalšímu rozšiřování služeb, byla potvrzena.

7 Seznam literatury

1. BOLDIŠ, P. *Bibliografické citace dokumentu podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2: Část 1 – Citace: Metodika a obecná pravidla*. Verze 3.0 (2004). Poslední aktualizace 11. 11. 2004. URL <<http://www.boldis.cz/citace/citace1.pdf>>.
2. BOLDIŠ, P. *Bibliografické citace dokumentu podle ČSN ISO 690 a ČSN ISO 690-2: Část 2 – Citace: Modely a příklady citací u jednotlivých typů dokumentů*. Verze 3.0(2004). poslední aktualizace 11.11. 2004. URL <<http://www.boldis.cz/citace/citace2.pdf>>.
3. Carlson Allan C. *Švédsko a debakl evropské rodinné politiky* [online]. 27.9.2005, [cit.15.8.2007] Dostupné z <<http://www.obcinst.cz/clanek.asp?id=830>>
4. Co jsou to mateřská centra. *Sít' mateřských center o.s.* [online]. 2007, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://www.materska-centra.cz/sit-mc-v-cr/co-jsou-mc/>>.
5. Činnost centra. *Mateřské centrum Telč* [online]. Telč 2007, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <http://mc-rozarka-telc.com/2_cinnost.htm>.
6. Dětské výtvarné tvoření. *Mateřské centrum Máj* [online]. 2006, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=465>>.
7. EVANS, N. *Těhotenství a porod*. Praha: Pragma, 2004. ISBN 80-7205-510-0
8. HARTL, P. *Komunita občanská a komunita terapeutická*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997. ISBN 80-85850-45-1

9. Hejduková, E a kol. M-centrum pro mladou rodinu výroční zpráva 2006. České Budějovice: Attavena o.p.s. 2007. ISBN 80-86778-24-X
10. Hravé cvičení. *Mateřské centrum Pohádka o.s. v Náměšti na Hané* [online]. 2006, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://www.mcpohadka.estranky.cz/stranka/hrave-cviceni>>.
11. Jak to funguje. *Mateřské centrum Máj* [online]. 2006, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=18>>.
12. Kdo jsme a co nabízíme. *Mateřské centrum Máj* [online]. 2006, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=17>>.
13. Kurzy v rámci projektu "Usnadnění návratu na trh práce rodičům". *Mateřské centrum Máj* [online]. 2006, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=332>>.
14. LACKO, K. *Mateřské centrum České Budějovice 2004*. Diplomová práce na Diplomová práce na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Vedoucí diplomové práce Lucie Kozlová.
15. MATĚJČEK, Z. Co děti nejvíc potřebují. 1. vyd. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7178-006-5
16. Mateřská dovolená. *Zákoník práce* [online]. [cit.15.8.2007] Dostupné z <http://abonent.lexdata.cz/lexdata/sb_free.nsf/0/C12571D20046A0B2C1257185006C8867B>

17. MATOUŠEK, O. Základy sociální práce. Praha: Portál, 2001. 309 s. ISBN 80-7178-473-7
18. Poradenské centrum. *Mateřské centrum Máj* [online]. 2006, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://www.mc-maj.com/?co=cti&id=333>>.
19. Pravidelná herna. *Mateřské centrum pemoníček* [online]. 2007, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://www.mcpermonicek.cz/kalendar/pravidelny-program/herna/>>.
20. Rodina. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2007, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://www.mpsv.cz/cs/4#fpr>>.
21. SCHOLCOVÁ, L.: Jazykové kurzy pro dospělé. *Mateřské centrum Setkání* [online]. 1. 11. 2006, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://mc-setkani.wz.cz/view.php?cisloclanku=2006110022>>.
22. Síť mateřských center v České republice ohlédnutí za posledních deset let. *Síť mateřských center v České republice* [online]. [cit.15.8.2007]. Dostupné z <http://www.materska-centra.cz/download.php?FNAME=1156851364.upl&ANAME=MC_sbornik_cely.pdf>.
23. Státní sociální podpora. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2007, [cit.15.8.2007]. Dostupné z <<http://www.mpsv.cz/cs/2>>.
24. VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie. 1. vyd. Praha: Portál 2000. 522 s. ISBN 80-7178-308-0

25. Vstupné. *Mateřské centrum Máj*[online]. 2006, [cit.15.8.2007]. Dostupné z<<http://www.mc-maj.com/?>>.

8. Klíčová slova

Mateřské centrum

Komunita

Mateřská dovolená

Rodičovská dovolená

Batolecí období

Předškolní věk

9. Seznam příloh

Příloha 1: Týdenní plán

Příloha 2: Dotazník

Příloha 3: Schéma nestandardizovaného rozhovoru

Příloha 1: Týdenní plán

OTEVŘENO DENNĚ 9 - 12 hod.

První návštěva zdarma, každá další 40 Kč (nečlen MC), 20 Kč (člen MC)

PRAVIDELNÝ DOPOLEDNÍ PROGRAM:

Po - volný den na hraní

Út - cvičení pro rodiče a děti (10 - 11 hod.)

St - zpívání pro rodiče a děti (10 - 11 hod.)

Čt - výtvarné tvoření pro rodiče a děti (10 - 11 hod.)

Pá - volný den na hraní, cca 1x za 14 dní promítaná pohádka,
pro těhotné maminky možnost bezplatné konzultace s doulou (10 - 11
hod.), cca 1x čtvrtletně Kurz masáží kojenců

PRAVIDELNÉ ODPOLEDNÍ KROUŽKY:

Po- Výtvarné tvoření pro děti 4 - 6 let (16 - 17 hod.)

Hudební školička pro děti 4 - 6 let (17 - 18 hod.)

Út - Cvičení pro rodiče a děti 2 - 4 roky (16 - 17 hod.)

Veselé pískání na flétnu pro děti 5 - 6 let (17 - 18 hod.)

St - Výtvarné tvoření pro děti 4 - 6 let (16 - 17 hod.)

Čt - Aerobic pro děti 3 - 4 roky (16 - 17 hod.)

Aerobic pro děti 5 - 7 let (17 - 18 hod.)

Pá - Orientální tance pro dívky - od 7 let (16.30 - 17.30 hod.)

PRAVIDELNÝ VEČERNÍ PROGRAM PRO DOSPĚLÉ:

Po - Aerobic (20 - 21 hod.)

Út - Jóga v denním životě - začátečníci (18.30 - 20 hod.)

Tai - chi (18.30 - 20 hod.)

St - Powerjóga (20 - 21 hod.)

Orientální tance pro ženy (20 - 21 hod.)

Čt - Jóga v denním životě - pokročilí (18 - 19.30 hod.)

Aerobic (20 - 21 hod.)

Ne - Fit tanec (19 - 20 hod.)

O víkendech pořádáme kurzy Patchworku, Fit soboty, karnevaly,
poznávací semináře a další akce mimo pravidelný program, které najdete
v programu na daný měsíc. Program je
k dispozici u nás v MC, nebo na našich www.stránkách.

tel. 385 310 730 mobil: 720 252 816
e-mail: mcmaj@seznam.cz, web: www.mc-maj.com

Zdroj: mcmaj@seznam.cz

Příloha 2: Dotazník

Dotazník

Dobrý den, jmenuji se Dita Moravcová a jsem studentkou zdravotně sociální fakulty. Píši bakalářskou práci, ve které bych chtěla zjistit spokojenost klientů se službami poskytovanými mateřským centrem. Prostřednictvím tohoto dotazníku bych chtěla zjistit, jak se Vám líbí služby, které mateřské centrum Máj nabízí, popřípadě zda byste uvítali rozšíření těchto služeb. Předem děkuji za Váš čas, který jste věnovali vyplňování dotazníku.

1) Jste:

☐ Žena

☐ Muž

2) Počet dětí, které s Vámi žijí ve společné domácnosti:.....

3) V současné době jste:

☐ Na mateřské dovolené

☐ Pracujete

☐ Jste nezaměstnaný/á

4) Jakých služeb v MC Máj využíváte?

Do následujících řádek napište prosím služby, kterých využíváte (různé kurzy, kroužky nebo jiné aktivity), a na číselné škále od 1 do 5 ohodnoťte spokojenost s těmito službami (5 = velmi spokojen/á, 1 = nespokojen/a)

.....	1	2	3	4	5
.....	1	2	3	4	5
.....	1	2	3	4	5
.....	1	2	3	4	5
.....	1	2	3	4	5
.....	1	2	3	4	5

.....	1	2	3	4	5
.....	1	2	3	4	5
.....	1	2	3	4	5

5) Pokud jste u některé služby vyjádřil/a nespokojenost, napište prosím, z jakého důvodu jste s touto službou nespokojen/a.

.....

.....

.....

6) Přivítal/a byste rozšíření MC Máj o další služby?

ANO

NE

NEVÍM

7) Pokud ano, jaké další služby byste v mateřském centru Máj uvítal/a

.....

.....

.....

Příloha 3: Nestandardizovaný rozhovor

1) Kolik maminek navštěvuje průměrně během týdne mateřské centrum Máj?

2) Jak staré děti dochází do mateřského centra?

3) Které služby jsou podle vás nejnavštěvovanější a které nejméně navštěvované?

4) Jaké plány máte do budoucnost? Chystáte se nabídnout svým klientům nějaké nové služby?

5) Přichází často maminky sami s nějakými novými nápady, co by se mohlo změnit?

6) Myslíte si, že jsou prostory centra pro současné potřeby centra dostačující?

7) Během shromažďování informací o mateřských centrech jsem se dozvěděla, že by tyto mohly v budoucnu plnit úlohu mateřských školek. Co si o tom myslíte?